

Znepokojivá eroze politiky jedné Číny

NI nationalinterest.org/feature/worrisome-erosion-one-china-policy-206253

27. února 2023

Jak se vztahy mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou (ČLR) stávají spornějšími a nedůvěřivějšími, rozdíly mezi těmito dvěma zeměmi ohledně současného stavu a budoucího postavení Tchaj-wanu, které jsou vždy zdrojem napětí, jsou stále výraznější. Sázky vyšší. Ostrovu vážně hrozí, že se stane zdrojem strategické konkurence s nulovým součtem mezi Pekingem a Washingtonem – význam, který nikdy v minulosti neměl.

Téměř padesát let se Peking a Washington úspěšně vyhýbaly přeměně Tchaj-wanu v ohnisko strategické konkurence a potenciální spouštěč války. Bylo to možné z velké části díky tichému, ale přesto jasnému porozumění mezi oběma národy v době normalizace a diplomatického uznání.

Toto porozumění vyměnilo Washingtonovo oficiální uznání ČLR (a zrušení uznání Čínské republiky nebo ROC) jako jediné legitimní vlády Číny a jeho „uznání“ pozice ČLR, že Tchaj-wan je součástí Číny. Čína výměnou nahradila svůj důraz na násilné „osvobození“ Tchaj-wanu novou politikou mírového sjednocení jako nejvyšší prioritu.

Americká strana tohoto chápání tvoří jádro její politiky jedné Číny, zatímco čínští vůdci opakují svůj postoj v oficiálních prohlášeních od 70. let.

Ačkoli Peking nepřijímá některé aspekty americké politiky jedné Číny – např. že Washington pouze „uznává“, že Tchaj-wan je součástí Číny a zastává názor, že právní status Tchaj-wanu zůstává nedefinovaný – až donedávna to považoval za důvěryhodné. prohlášení o závazku USA zdržet se podpory Tchaj-wanu, pokud by usiloval o suverenitu nebo trvalé oddělení od pevninské Číny. To dalo Pekingu příležitost zaměřit se na mírové znovusjednocení s ostrovem a zároveň zachovat odstrašení před možnými pokusy o porušení tohoto porozumění.

Aby bylo jasno, Peking se nikdy nezřekl možnosti použití síly ke znovusjednocení s Tchaj-wanem jako poslední možnost. Stejně tak proces k dosažení mírového sjednocení a specifické rysy tohoto konečného státu (mimo vágní popisy vzorce „jedna země, dva systémy“) zůstávají do značné míry nedefinované. Nicméně Spojené státy považovaly závazek Číny k mírovému sjednocení za dostatečně důvěryhodný, aby ospravedlnil prosazování její Politiky jedné Číny a omezení své vojenské pomoci na Tchaj-wan, i když v kontextu pokračujícího prodeje zbraní na ostrov.

Udržení životaschopnosti tohoto americko-čínského porozumění vyžaduje dodržování specifických typů chování. A co je nejdůležitější, rozsah vztahů Washingtonu s Tchaj-wanem musí zůstat omezen na neoficiální úroveň definovanou způsoby, které jsou snadno pochopitelné a akceptované, zejména Pekingem. Odpor Washingtonu vůči jakémukoli jednostrannému úsilí Tchaj-peje trvale oddělit Tchaj-wan od Číny musí zůstat důvěryhodný.

Neméně důležité je, že pro udržení životaschopnosti politiky jedné Číny musí Spojené státy nadále odmítat snahy jednat s Tchaj-wanem jako s plnohodnotným bezpečnostním spojencem – např. pořádáním vojenských cvičení s tchajwanskými silami, rozmístěním amerických bojových sil na ostrov, nebo začlenění Tchaj-wanu do americké obranné sítě, která se nyní buduje podél asijského pobřeží. Porušování tohoto chování, bez ohledu na to, zda američtí představitelé rétoricky pokračují v hlásání loajality k politice jedné

Číny, přímo podkopávají porozumění mezi USA a Čínou; zvyšuje možnost velmi nebezpečného konfliktu o Tchaj-wan, kterému se chce Washington vyhnout.

Stejně tak musí zůstat důvěryhodný závazek Pekingů k mírovému sjednocení s Tchaj-wanem. To znamená pokračující úsilí zapojit Tchaj-pek do rozhovorů přes úžinu, posílit ekonomické, kulturní a sociální vazby napříč úžinou a vyhnout se získávání velkých obojživelných nebo jiných vojenských kapacit nebo rozmístění, které by logicky znamenalo přípravy na útok na Tchaj-wan.

Bohužel závazky Spojených států i Číny k výše uvedeným rysům, které udržely stabilitu v Tchajwanském průlivu po desetiletí, již několik let erodují. Tento proces eroze začal v 90. letech, ne-li dříve, ale v posledním desetiletí se výrazně zrychlil se zintenzivněním konkurence mezi Pekingem a Washingtonem.

Přestože za tento proces nesou vinu obě strany, Spojené státy jsou pravděpodobně nejnebezpečnějším hybatelem potenciálního konfliktu. Je to proto, že červená čára v Pekingů se překračuje mnohem snadněji než ve Washingtonu. Pro Čínu jsou rizika a náklady spojené s použitím síly při hledání kontroly nad Tchaj-wanem jisté a zůstávají extrémně vysoké, zatímco rostoucí počet amerických pozorovatelů se domnívá, že vykuchání nebo dokonce zrušení politiky jedné Číny je nezbytným a přijatelným rizikem k odstrašení Pekingů.

O důsledcích čínského rozhodnutí zaútočit na Tchaj-wan není pochyb. Četné válečné simulace, diskuse o krizovém managementu na druhé trati a podrobné hodnocení vojenských schopností na všech stranách jasně ukazují, že válka o ostrov by vyústila v Pyrrhovo vítězství, bez ohledu na to, která strana zvítězí.

Navzdory tomu, že USA potřebují udržovat strategickou nejednoznačnost ohledně toho, zda a kdy by mohly pomoci Tchaj-wanu v konfliktu s Pekingem, je prakticky jisté, že americké síly by

byly nasazeny k obraně ostrova, pokud by na něj Čína zaútočila bez provokace, čímž by se zajistilo velké konflikt. V důsledku toho by Tchaj-wan utrpěl obrovské fyzické a ekonomické škody, které by zaručily hlubokou úroveň nepřátelství mezi Tchaj-wanem a Čínou po generace. Ztráty na životech by se pravděpodobně počítaly v desítkách tisíc, ne-li více. Ekonomické a diplomatické vztahy Číny se Spojenými státy, Japonskem a dalšími významnými zeměmi by se zhroutily, což by vyvolalo velkou regionální a globální recesi. A vojenské schopnosti na všech stranách by samozřejmě byly vážně degradovány ztrátou nebo vynaložením mnoha letadel, lodí, raket, a další zbrojní a logistická zařízení. A konečně, každá velká válka by riskovala jaderný konflikt, pokud by se jedna nebo obě strany přepočítaly.

Si Ťin-pching klade značný důraz na dosažení pokroku směrem ke sjednocení. Snaha pokročit směrem ke sjednocení a skutečně rozhodný krok k dosažení sjednocení jsou dvě velmi odlišné věci. Navzdory rostoucímu spoléhání se na vojenské zastrašování zůstává kalkul Pekingu pro skutečné použití síly silně politický, nikoli vojenský; soustředí se na to, zda Washington zcela zruší svou politiku jedné Číny a rozhodne se pro trvalé oddělení Tchaj-wanu od Číny.

Takový krok USA by zahnal Peking do kouta a donutil ho podstoupit obrovské riziko použití síly, ať už k tomu, aby přinutil Washington obrátit kurz, nebo aby se pokusil vyřešit tchajwanský problém jednou provždy. A téměř jistě by to udělalo, i kdyby se Spojené státy těšily lepším vojenským schopnostem, vzhledem k extrémně vysokým nacionalistickým sázkám spojeným s tím, že Čína „ztratila“ Tchaj-wan. Čína je mnohem více motivována k dosažení sjednocení prostřednictvím nepřímého tlaku a lákadel, pokud Washington tuto možnost neuzavře tím, že opustí svou politiku jedné Číny.

Spojené státy zvažují různé úvahy, když zvažují kroky, které podkopávají jejich bilaterální porozumění s Pekingem. Namísto toho, aby nahlodil politiku jedné Číny, se Washington sám sebe domnívá, že se zapojuje především do obezřetného zvyšování vojenského

odstrašování a signálů odhodlání a podpory Tchaj-wanu, prováděných bez jakékoli hrozby přímé vojenské akce a v souladu se zákonem o vztazích s Tchaj-wanem. Ty však zahrnovaly mnoho akcí, které jasně podkopávají závazek USA udržovat s Tchaj-wanem pouze obchodní, kulturní a jiné neoficiální vztahy.

Některé z těchto akcí zahrnují: používání oficiálních, vládních typů nomenklatury nebo symbolů k popisu úřadů nebo map USA relevantních pro Tchaj-wan; vyslání velmi vysokých vládních úředníků a vojenských důstojníků na ostrov; přijímání vysokých tchajwanských úředníků ve vládních úřadech USA ve Washingtonu; krčí rameny optikou nedávné návštěvy Nancy Pelosiové na Tchaj-wanu, když byla předsedkyní sněmovny, což působilo dojmem oficiální návštěvy; pokoušet se odradit země od výměny jejich diplomatického uznání z Tchaj-wanu na ČLR; vyslání amerických vojenských trenérů na Tchaj-wan; kladení rostoucího důrazu na Tchaj-wan Relations Act a Six Assurances (obě mají za cíl ospravedlnit úzké obranné vztahy s Tchaj-wanem a uklidnit je) v popisech USA. politika týkající se Tchaj-wanu; poznámky staršího USA představitel obrany popisující Tchaj-wan jako kritický strategický uzel v obranné pozici USA v Asii; prohlášení prezidenta Joea Bidena, že Spojené státy budou rozhodně vojensky bránit Tchaj-wan, pokud Čína zaútočí, a že pouze Tchaj-wan určí, zda se ostrov stane nezávislým, či nikoli; a snaha bývalého ministra zahraničí Mikea Pompea, když byl ve funkci, zrušit všechna omezení vztahů s Tchaj-wanem, aniž by došlo k obnovení formálních diplomatických vztahů mezi jednotlivými státy s ostrovem.

Kromě všech těchto kroků obhajovalo nespočetné množství bývalých amerických úředníků, členů Kongresu, obranných analytiků a politických expertů širokou škálu akcí, které, pokud by byly provedeny, by vážně podkopaly politiku jedné Číny a v některých případech jasně porušit dohodu s Pekingem.

Pompeo se například od svého odchodu z úřadu otevřeně zasazuje o to, aby Spojené státy uznaly Tchaj-wan jako suverénní, nezávislý stát – krok, který by téměř jistě vedl k ozbrojené krizi, ne-li přímo válce. Obranní analytici jako Elbridge Colby tvrdí, že vzhledem k jeho údajně kritické strategické poloze musí být Tchaj-wan přiveden do obranného perimetru USA. A někteří sloužící američtí vojenští důstojníci chtějí znovu zavést prvky smlouvy o vzájemné bezpečnosti mezi USA a ROC, kterou Washington vypověděl v roce 1980, rok po normalizaci vztahů s Pekingem. Členové Kongresu popsali Tchaj-wan jako přední linii při obraně Guamu, Havaje a kontinentálních Spojených států, přičemž obhajovali rozsáhlá společná vojenská cvičení s Tchaj-wanem a rozmístění bojových sil na ostrově. Mezitím,